

Ярославцева Мілена Ігорівна,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти

Колесник Анна Євгенівна

Сухар Анастасія Вікторівна

студенти

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР

м. Харків, Україна

Розвиток творчих здібностей засобами ТРВЗ

Ведення/Introductions.

Базовий компонент дошкільної освіти передбачає засвоєння її змісту як завершеного етапу, розрахованого на весь період дошкільного дитинства, сформованість мінімально достатнього та необхідного рівня освітніх компетенцій дитини перших 6 (7) років життя, що забезпечує її повноцінний психофізичний та особистісний розвиток і психологічну готовність до навчання у школі. Визначені Базовим компонентом дошкільної освіти вимоги до обсягу необхідної інформації, життєво важливих умінь і навичок, системи ціннісних ставлень до світу та самої себе є обов'язковими для виконання всіма учасниками освітнього процесу в дошкільних закладах незалежно від їх підпорядкування, типу і форми власності.[2]

Ціль роботи/Aim.

Проблема розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку стає все більш актуальною. Дослідження педагогів та психологів показали, що розвиток творчої уяви дитини, її фантазії досягають піку у віці 3-6 років, тому саме дошкільний вік є сензитивним періодом формування креативної особистості. Найспецифічнішим засобом розвитку творчих здібностей дошкільників вважаємо завдання творчого характеру, що мають за основу систему ТРВЗ (теорія розв'язання винахідницьких завдань).

Матеріали та методи/Materials and methods.

Автором теорії розв'язання винахідницьких завдань є Генріх Саулович Альтшуллер, заклавший у 1946 році основи своєї методики. Головна ідея його теорії полягає в тому, що технічні рішення виникають і розвиваються не стихійно, а за певними законами. Ці закони можна пізнати та використати для свідомого розв'язання винахідницьких завдань. ТРВЗ – це не система для розв'язання творчих завдань, а система виховання та розвитку мислення людини. Головне місце в ній займає життєва стратегія творчої особистості та розвиток творчої уяви. Г. С. Альтшуллер написав такі праці : «Алгоритм винаходу», «Творчість як точна наука», які стали основою так званої творчої педагогіки.[1]

Для дітей дошкільного віку основні принципи ТРВЗ адаптували А. М. Страунінг та О. І. Нікашин. За допомогою спеціально розроблених ігор-занять дошкільники знайомляться з навколишнім світом, у них формується системне, діалектичне мислення, розвивається творча уява, винахідницька кмітливість. Серед сучасних науковців, які досліджували дану методику, варто назвати Л. О. Нестеренко, яка запропонувала цікаві прийоми для розвитку уяви. На матеріалі загадок діти вчаться фантазувати, самостійно шукати оригінальні шляхи розв'язання творчих завдань; В. В. Примакова, яка здійснює науково-дослідну роботу за такими темами: «Упровадження технології розв'язання винахідницьких задач у навчально-виховний процес сучасної школи» та «Організаційно-методичні особливості розвитку творчих здібностей учнів у загальноосвітньому навчальному закладі».[6]

Головні принципи ТРВЗ: розв'язання суперечностей, системний підхід, тобто вміння бачити навколишній світ у взаємозв'язку всіх його елементів, а також уміння віднайти необхідний у даній ситуації резерв, і – найголовніше – оволодіння навичками творчості дають змогу говорити про те, що спираючись на ці закономірності, дитина в майбутньому дорослому житті зможе знайти вихід із будь-якої життєвої ситуації, буде здатна розв'язувати завдання, які постануть перед нею в житті.

ТРВЗ у ЗДО має кілька напрямів. Найцікавіший для дітей – придумування казок і розв’язання казкових завдань. Стикаючись зі світом казки, діти вперше пізнають прості життєві істини й мудрість, нагромаджену людством протягом століть, вчаться жити.[3]

Результати та обговорення/Results and discussion.

Успішний розвиток творчих здібностей можливий лише при створенні і визначених умов, що сприятимуть їх формуванню. Такими умовами є:

1. Ранній фізичний та інтелектуальний розвиток дітей.
2. Створення обстановки, що випереджає розвиток дитини.
3. Самостійне вирішення дитиною задач, що вимагають максимальної напруги сил, коли дитина добирається до "стелі" своїх можливостей.
4. Надання дитині волі у виборі діяльності, чергуванні справ, тривалості занять однією справою тощо.
5. Розумна, доброзичлива допомога (а не підказка) дорослих.
6. Комфортна психологічна обстановка, заохочення дорослими прагнення дитини до творчості.
7. Створення сприятливих умов недостатньо для виховання дитини з високорозвиненими творчими здібностями. Необхідна цілеспрямована робота з розвитку творчого потенціалу дітей. На жаль, система дошкільного виховання, що традиційно існує в нашій країні майже не містить заходів, спрямованих на послідовний систематичний розвиток творчих здібностей дітей. Тому вони (здібності) розвиваються в основному стихійно і в результаті, не досягають високого рівня розвитку.[5]

Висновки/Conclusions.

Отже, за допомогою використання методики ТРВЗ ми здійснюємо повноцінний розвиток творчої особистості, розкриваємо творчі здібності дитини, розвиваємо її уяву, фантазію, навчаємо дошкільнят аналізувати конкретну ситуацію і знаходити оригінальні шляхи її розв’язання.

Література:

1. Актуальні проблеми дошкільної освіти: теорія і практика в умовах вищого навчального закладу : навч. посіб. / під заг. ред. проф. С. О. Нікітчиної. К. : ВД «Слово», 2014. 368 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). Дошкільне виховання. 2012. № 7. С. 4–19.
3. Батенькина О.В. Технологии анимации. Дошкольник. 2015. № 3. С.13-15.
4. Зазимко О.В. Основні теоретичні підходи до визначення обдарованості // Обдарована дитина. – 1998. - №6. – С. 7 – 12
5. Інтернет-ресурс: «<http://dodiplom.ru/ready/101490>»
6. Лисенко Н.В. Педагогіка українського дошкілля : у 2 ч.: навч. посіб. / Н.В. Лисенко, Н.Р. Кирста. – К. : Вища шк., 2006. – Ч. 1. – 302 с.